

אסון או ריצח ?

בצבעים שונים, כזה שחבש שמואל ברוך מקודם, נבהלתי והתבלבלתי אך הצלחתי לי התרכז, רצתי לגשר וצעקתי: "בן-אדם במי ים!"

סיפר רבי-החובל רפאל שפינס: "היינו בחדר ההגה כשבא גל חזק והאניה קיבלה טלטול חזק מאוד. הסתכלתי קדימה וראיתי את כל הסיפון הקדמי מוצף במים. שמעתי את הקצין השלישי צועק: 'אדם במים!' וצעקתי שיוורוק לו גלגל הצלה. רצתי החוצה ולא הספקתי לראות את האדם, ראיתי רק את החבית. אחרי 3 דקות נעלמה גם החבית. עשיתי שני נסיונות להסתובב ללא הצלחה. רק כעבור חצי שעה הצלחתי להסתובב עמה. בינתיים הספיקה האניה להתרסק במקום הנפילה כ-8 מיליון ימים. ה' נסיעה חזרה ארכה כשעתיים. כאשר נראה לי שהאניה עברה כבר את מקום הנפילה המשוער איבדתי כל תקווה. אילו היה היס שקט הייתי עוצר את האניה, אבל בים סוער אסור לעצור אניה מפני שמאבדים את השליטה עליה."

למה הוצאו המלחים ?

למרות כל העדויות שהביאו למס' קנה ששמואל ברוך נסחף עליידי גל ים וטבע, קבע השופט בן כמסקנת-חקירתו: "רבי-המלחים שמואל ברוך נשטף מסיפון האניה עליידי גל חזק ונפל הימה במרחק של 67 קילומטר מהחוף הקרוב... אבל ישנה תופעה תמוהה אחת: רבי-החובל, ושאר אנשי הצוות, טוענים כי נתנו הוראה לשימאל ברוך לא להוציא את המלחים לעבודה על הסיפון עקב הסערה החזקה. כמו כן יש לפני הוכחות, כי שמואל ברוך היה ססן ותיק וממושם. נשאלת איפוא השאלה - למה הוציא את המלחים, בניגוד להוראות ברורות, תשובה לשאלה זו לא מצאתי. יתכן וחקירה מדוקדקת של המשטרה תוכל לש' פוך אור על תופעה תמוהה זו."

ומגיעים את האניה מצד אל צד. לפי הוראות רבי-המלחים שמואל ברוך יצאנו הוא, אני, נער סיפון בשם גיימי אלי ומלח ספרדי בשם אנטוניו - אל הסיפון. שמואל הוזר אותנו שכאשר יבוא גל גבוה יש לברוח מיד ולהתחבא במסטי-האוו. התחלנו לסדר את הדגניים (לוחות עץ שבורים המשמשים ל' חיזוק מגופים) כשפתאום הופיע גל גדול

קורבן אלמקיאס (משמאל) הוא יבוא היום

רשף אותו. ברוך שמואל היה במרחק שניים שלושה מטר לידי. הוא לא עמד על הסיפון הפתוח אלא בתוך הפרודור. הגל זרק אותי למרחק ששה מטר. קיבלתי מכות בקרסול ובברך ואיבדתי את ההכרה. זאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי את שמואל ברוך."

סיפר הקאדט שמואל קרפ: "נכנסתי לתא לקחת כפפות ובדיוקן או הרגשתי הטיה חזקה של האניה לצד ימין. יצאתי החוצה לרחבה וכשהסתכלתי לסיפון במקום שעבדו ארבעת הימאים לא ראיתי אף אחד. הסתכלתי לכיוון הים וראיתי חבית ולידה בן-אדם מנפנף בידיים והיה לו כובע עגול מצמר

אנית הסוחר הישראלית עצמאות, צפרה מספר פעמים בנמל פיראוס, לאות כי היא עומדת להפליג. העוגן הורם, המכונות הופ' עלו, אולם אנשי הצוות המשיכו עדיין לצפות אל החוף. "לאן נעלם אלמקיאס?" שאלו זה את זה.

כשהפליגה עצמאות מפיראוס, לעבר הים הפתוח נעדר מצהתה רבי-המלחים מרדכי אלמקיאס, אין דבר, אמר רבי-החובל, "הוא בסח התעכב. הוא יקח מטוס וישיג אותו בנמל הבא."

אולם מרדכי אלמקיאס לא עלה יותר ל' אניה. למחרת נמשתה גחיתו ממימי נמל פיראוס.

בצריף קשה במעברת גבעת-אולגה המתינו השבוע אשה הרה שרוטת-פנים וארבעה יל' דים, שניים מהם חרשים-אילמים, לגחית האב שטרם הוחרה. הם לא שאלו דבר. אך השאלה שריחפה באחרי היתה: מה יהיה עכשיו? במשטרת ישראל ובחוגי הימאים נשאלו השבוע כמה שאלות מסוג אחר: כיצד טבע מרדכי אלמקיאס במימי הגמל? האם היה זה אסון או רצח?

מרדכי אלמקיאס לא היה מלח סירון. כליד עיר נמל ספרדית, שאביו מת בהיותו בן שנתיים, היה מרדכי על הים משחר נער ריו. בן 16 החל לעבוד כנער סיפון על אניות. כשעברה משפחתו לגור במרוקו היה דימ באניות דיין גדולות. גם כשעלה ארצה לפני ארבע שנים וזכה בתעוקה ב' בית-החרושת איטונג, לא יכול היה לשאת מרותק לקרקע, הצטרף לצי המסחרי, הגיע לדרגת רבי-מלחים.

ערב הפלגתה של עצמאות מנמל פיראוס, כשצאה האניה יצא למסע קניות בעיר, ביק' שו המלחים ממרדכי שיצא בחברתם. הוא סרב. "מה, אני אבא שלכם, שאתם נדבקים אלי?!" הוא יצא יחד עם רבי-החובל ו' אשתו, חזר עמם יחד לאניה.

בפתח הנמל נזכר לפתע כי שכה לקנות מתנה לילדיו, הודיע כי יחזור מיד. מאז נעלמו עקבותיו

"אדם במים!"

אולי אפשר לייחס את סיבת מותו של מרדכי אלמקיאס למקרה אסון, גם אם תמוה הדבר כיצד יכול מלח בעל ניסיון כמוהו, שאינו נוהג לשנות, ליפול מן החוף אל מי הגמל ולטבוע. אלא שלא היה זה המקרה הראשון של מות מסתורי שאירע לאחרונה בצי הישראלי.

רק לפני שבועיים סיים שופט השלום ה' חיפאי אלפרד בן את החקירה במותו של רבי-מלחים אחר, שמואל ברוך, שטבע ב' צורה מיסתורית במימי תעלת לאמנש בתחילת השנה.

כמרדכי אלמקיאס, היה גם שמואל ברוך ימאי ותיק ובעל ניסיון. מאחורי הגבר ה' חסון (43), ואב לשלושה ילדים, היו 18 שנות הפלגה באוקיינוסים. בחודש ינואר, השנה, כאשר אנית הסוחר הישראלית ריטון, עליה שירת ברוך, עשתה דרכה, עם מטען פרייהדר, מחיפה לקופנהגן, נתקלה היא ב' סערה עזה על שבערה בתעלת-לאמנש.

סיפר הימאי יוסף סטרוצר: "אני ארבע שנים מלח וזאת היתה הסערה החזקה ב' יותר שנתקלתי בה. כל גל גבוה היה בערך 14 מטר, הגלים היו שוטפים את הסיפון

של ילידי אסיה ואפריקה לעומת זאת הוא 29 שנים בלבד. להשחאה: הגיל הממוצע של ילידי הארץ הוא 9 שנים בלבד - כלומר למעלה ממחצית ילידי הארץ הוא למטה מגיל תשע.

המחלות המדבקות הנפוצות ביותר בשנה האחרונה בישראל היו הצבת, בה חלו 3693 תושבים, דיונטריה, בה חלו 1866 ודלקת כבד נגיפית - 1250.

המחלה הממיתה ביותר בישראל היא מחלת הלב והמחלות הקשורות בו. מכל ה' מחלות האלה מתו 2831 אנשים. מויקה מתו בסך הכל 357 גברים ונשים, משחפת מתו 70 ומעגבת 9 - כולם גברים.

המגנזון מתנפח. בתזונה הישראלית הממוצעת לא חל שינוי רב בשנה האחרונה (לפני הפיתוח) העליה הגדולה בצריכה הי' תה לגבי פירות, בשר ושתיית תה וקפה. ירידה חלה כאכילת השימורים, אך לעומת זאת הייתה עליה גדולה יחסית במשקאות חריפים וביגוריות.

בכבישים נעו בשנת 1961 80,458 כלי רכב לעומת 69,580 בשנה קודמת ובעקבות זה גדל מספר הנפגעים בתאונות דרכים ב' 600 - מהם 67 הרוגים.

באותה שנה קנו ישראל ארבעת אלפים מקלטי רדיו יותר מאשר בשנת 1960, 4 אוניות יותר מאשר שנה קודם. כמו כן נוספו לארון המשפחתי מיליון 740 אלף זוגות גרביים ארוכות.

למשך ראש-המשלה נוספו פקידים ועוב' דים, יותר מאשר לכל משרד אחר. מספר העובדים פדוה הגבוהה ביותר גדל ב' 5, ומספר פקידים הממשלה, שאינם עובדים ב' מקצוע מיוחד אלא פקידים בלבד, גדל ב' כמעט 1600 איש.

לבויה ולעסקי שעשועים הוציאה עיריית חיפה יותר רישיונות מכל עיר אחרת. אך בכל שאר השטחים החל ברוכלות וכלה ב' מספר השלטים החדשים שהוצבו בעיר, עומ' דת תלאיבי במקום הראשון.

מספר הביקורים בקולנוע ירד בארץ מ' 25 ביקורים לחושב ל'23 ביקורים לחושב. ואילו מבין מאוני הרדיו גבוה אחוז ה' מאוניים מבין גילאי 60 ומעלה מאחוז המאוניים הצעירים יותר.

בכל השייך לצריכת הפרט חלה עלייה ניכרת ביותר דהקא כשטח שיחות הטלפונים: אם נקח את מספר השיחות הטלפוניות בשנת 1954 כמסוד, שבו היו מאה שיחות, הרי שבשנת 1961 היו 300 שיחות וב'1962 היו כבר 400 שיחות. ועוד הפה פוער.

חוק

דיאל בגוב האריות

האם המושג יהודי הוא דתי או לאומי? אחרי גילגולים רבים, במשך שנים, הוצגה שאלה זו בתחילת השבוע לחמישה שופטים עליונים: זילברג (אב בית-הדין), מאני, ברנ' וון, לנדאו וכהן אשר באו לשמוע את נימוקיו של סגן פרקליט-המדינה, צבי בר-ניב, מדוע לא יעניק אזרחות ישראלית, בתוקף חוק השבות, לנויר כרמליט, האב הדיאל (אוסולד רופאיון לשעבר), יהודי מר' מר מפולין, אשר בימי מלחמת העולם ה' שניה הציל מאות יהודים, עלה ארצה בש' נת 1959, ומאו מתעקש לקבל אזרחות יש-ראלית דואק כיהודי.

מיהו לאי-יהודי. מספר הכמרים הק' תוליים והפרוטסטנטים שנוכחו באולם ה' משפטים הראה על העניין שהם מגלים ב' נימוקיו של בר-ניב: כי, במקרה ובית-המשפט היה פוסק לטובת דניאל, היה תקדים המהפך על לפעילות המיסיונית בקרב יהו' דים, מקל על מאמציהם בצדי-נפשות.

המבטש עצמו, אדם נמוך קומה, ממושקף ומוזקן, שנראה כעסקן אגודת-ישראל, ה' לברש בגלימת-ניוריים, ישב באולם, האזין במתיחות להתנגשות שתי ההשקפות - של פרקליטו, עו"ד שמעון ירון ושל בר-ניב.

טען ירון: מושג "יהודי" הוא מושג חילוני וני ולא דתי, והעובדה שיהודי המיר את דתו לדת אחרת, אינה מוציאה אותו מכלל ישראל אם אדם זה ממשיך לחשוב עצמו ליהודי.

טען בר-ניב: נכון שהמושג יהודי הוא מושג לאומי ולא דתי, אך בניגוד ליהודי שאינו מאמין, ואינו שומר-מצוות, מוציא יהודי הממיר את דתו בדת אחרת מכלל ישראל. וזאת, לא מטעמים דתיים אלא משום שבגד בערכים תרבותיים ולאומיים של עם. באופן אלטרנטיבי, טען שלפי ההלכה ה' יהודית נחשב יהודי מומר ליהודי רק ל' צורך חובות החלות עליו (מתן גט, למשל) ולא לצורך זכויות (קבלת ירושה, תפילה כמניין).

סיכם בר-ניב: איני מנסה לענות על

שאלה מיהו יהודי. אני רק מנסה לקבוע - מיהו לא יהודי."

דת

סגנון מסורתי

כ'כלבים! פושעים! חלאת המין האנושי! לכו, לכל הרוחות והשדים!"

ניסוח מלבב זה אינו מעיד על השכלה משפטיה מעמיקה. אולם הגלוייה, שפתחה במילים אלה, היתה חתומה עליידי "חוג פקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית, ירושלים". הכתובת: "ארגון הכלבים ביש' ראל". מספר תיבת-הדואר היה זה של הליגה למניעת כפייה דתית.

הוסיפו הסטודנטים הדתיים: "אין חפץ

בכם במדינת-ישראל היהודית, אשר מסורת ישראל חופפת על חייה מכל עבר ומכל פינה. נסו והפשו את הצדק בעולם אחר, עולם החופש והקידמה, כפי שזה נתגלה לעין כל. נעזרו לכם להשיג מקום בבית החולים לחל"ל-כלבת שלמרגלות הר-ציון."

נוער

כיפות סרוגות במשולש

חלום בלהות מדריך את מנוחתם הנפשית של כמה מפנהיג הדתיים בארץ. הם רואים בחלומם צעירים ערביים, חבושים בכיפות סרוגות, כמו בני-עקיבא, ומבקשים את ידיהן של בנות צנועות מבני-ברק ופתח-תקתה. צוררה את חדרתם החלטה של המישרת הצעירה של המפד"ל, וארגון חספודס הדתי

אליצור לפתוח סניפים בכפרי המשולש גיל-גוליה, טייבה ואום אל-פחם. לדברי ההחלטה הרשמית, פנו ראשי העדות הערביות דהק אל אגודות הנוער הדתיות שתפתחנה את שעריהן בפני הנוער הערבי, "מפני שאנחנו דתיים והקירבה אל הנוער הדתי תעזור לנו לשמור על ערכי דת ומסורת."

הטיחו המתנגדים: "נס עשה לנו אלוהים שאנחנו נמצאים במצב של איבה עם הער' בים, שאילמלא כן היינו עדים לגל של גישואי-תערובת בין נוער יהודי לבין נוער ערבי. עכשיו אתם באים לפרוץ פירצה ב' חומה זו? הרי מאר יופיעו בכנסים ארציים צעירים עליבי חבושי כיפות סרוגות, הם יכירו בנות יהודיות ויציעו להן גישואין. לא תהיה שום אפשרות להסביר להם מדוע (חסשך בעמוד 14)